

Od obreda do trenda?

Vse več odraslih moških se odloča za obrezovanje

Leta 2012 je varuhinja človekovih pravic Republike Slovenije opozorila na obrezovanje dečkov s stališča nedotakljivosti otrokovega telesa. Preverili smo, kako je s prakso obrezovanja danes in med drugim izvedeli, da se za ta poseg odloča čedalje več odraslih moških. Razlogi niso verski.

Tekst: VESNA MEŠKO

Prej trinajstimi leti se je v javnosti razplamtela burna razprava o obrezovanju dečkov. Urad varuhinje človekovih pravic RS je namreč izpostavil, da gre pri obrezovanju iz nemedicinskih razlogov za kratenje otrokovih pravic. Tone Dolžič, namestnik varuhinje človekovih pravic, je tedaj pojasnil, da so kulturološki in verski razlogi pomembni, da pa so na drugi strani splošno veljavne norme, ki jih je treba upoštevati. »Težko je verjeti, da bi pri obrezovanju prišli tako daleč, da bi ga na sodišču opredelili kot kaznivo dejanje. Pri našem poročilu je šlo bolj za opozorilo, da se v otrokovo telo ne sme posegati.«

Starši, ki želijo otroka obrezati, bodo to storili. Tedaj so se precej kresala mnenja, a vroča kri se je sčasoma umirila. Se je na tem področju v preteklih letih kaj spremenilo? O tem smo se pogovarjali z dr. Robertom Kordičem, urologom in vodjo Oddelka za otroško kirurgijo na Kirurški kliniki UKC Ljubljana. Po njegovih besedah se kljub negativnemu mnenju komisije za medicinsko etiko Republike Slovenije in varuha človekovih pravic zanimanje za cirkumcizijo iz verskih razlogov ni zmanjšalo. »Nekaj povpraševanja je tudi pri nas v UKC, prav veliko pa ne. Razlog je v ozadju, vedo namreč, da prek jav-

nega sistema ne bodo prišli do storitve. Mi smo glede tega jasni, obrezovanja iz nemedicinskih razlogov ne izvajamo. Se pa osebno v praksi srečujem s temi primeri in vidim, da ne glede na negativno mnenje institucij ljudje ta poseg opravijo. V njihovi kulturi oziroma veri je to nekaj, kar mora biti opravljeno, a pogosto do tega pridejo na način, ki se mi ne zdi pravilen.«

Obrezovanje penisa (cirkumcizija) je kirurški poseg, pri katerem odstranijo prepucij – kožno gubo, ki prekriva glavico penisa. Gre za starodavno prakso z verskimi, kulturnimi in medicinskimi koreninami in naj bi bila še vedno eden najpogostejših kirurških posegov na svetu. V Sloveniji je največ obrezanih med muslimani (iz verskih razlogov), pri drugih pa gre običajno za medicinske indikacije.

Trendi obrezovanja po svetu

V zadnjih letih se dojemanje cirkumcizije spreminja. Vedno večjo vlogo ima na področju javnega zdravja, zlasti pri preprečevanju bolezni, hkrati pa nove tehnologije omogočajo manj boleče posege s hitrejšim okrevanjem. Poleg verskih in medicinskih razlogov se krepi estetski vidik. V ZDA, Združenem kraljestvu in Avstraliji se vse več odraslih moških odloča za obrezovanje zaradi videza, higiene, spolnega zdravja ali samozavesti. Čeprav je poseg pri odraslih manj pogost kot pri dojenčkih, ga številne klinike ponujajo kot varnega in diskretnega.

Še vedno zapleti zaradi nestrokovnih posegov. Kam torej vodijo dečke? Starši se obračajo na zasebne klinike, kjer je poseg samoplačniški, dr. Kordič pa pojasnjuje, da jih veliko odpelje otroke v tujino, zlasti v Bosno, kjer odnos do verskega obrezovanja ni tako odklonilen kot pri nas. »Je pa res, da gredo velikokrat v zasebne klinike, kjer posege izvajajo ljudje, ki niso izobraženi kot kirurgi ali uro-

Dr. Robert Kordič: »Vsi posegi na otrocih, ki niso medicinsko nujni, bi morali biti vprašljivi. Podobne dileme se pojavljajo tudi pri štrlečih ušesih – ali je prav, da se jih operira, ali ne? To niso funkcionalne, temveč estetske zadeve, in hitro zapadeš zelo globoko v razpravo. Podobno je pri prebadanju ušes za uhanne pri deklicah – tudi to je agresiven poseg v telo, ki je narejen zgolj zaradi estetike, ne pa zaradi potrebe. To so filozofsko-etična vprašanja.«

logi. Včasih jih celo opravljajo verski voditelji, in to v neprimernih razmerah – v garažah, kuhinjah, doma, z neustreznimi instrumenti. To se žal še vedno dogaja,« je jasen dr. Kordič, ki razloži, da mu je to znano zato, ker na kliniki sprejemajo otroke z zapleti zaradi nestrokovno opravljene cirkumcizije. »Takih, ki jih privedejo zaradi zapletov, je lahko tudi do dvajset na leto,« opozarja.

Dr. Robert Kordič, urolog in vodja Oddelka za otroško kirurgijo na Kirurški kliniki, UKC Ljubljana

Samoplačniški poseg okoli tisoč evrov. Na UKC Ljubljana so nekoč cirkumcizije sicer pogosto izvajali. »Še pred letom 2012 smo obrezali kar precej dečkov, tudi v primerih, ko poseg ni bil nujen. Ker pa je to podaljševalo čakalne dobe za operacije, ki so bile dejanske potrebne, smo se odločili, da z obrezovanjem brez medicinske indikacije prenehamo in raje omogočimo več posegov, ki jih otroci res potrebujejo,« razlaga dr. Kordič in dodaja, da se mu zdi pošteno, da se tovrstno obrezovanje uvrsti med samoplačniške storitve. »Osebno se mi zdi prav, da zdravstvena zavarovalnica oziroma osnovno zavarovanje ne krije posegov, ki niso medicinsko potrebni. Težava pa je, da če bi klinični center izstavil račun za takšno samoplačniško operacijo, bi bil ta nesorazmerno visok – več kot 2.000 evrov za poseg, ki v resnici ni tako drag.«

Starši se tako zaradi visokega zneska seveda raje obrnejo drugam, tudi na slovenske zasebne klinike, ki lahko cirkumcizijo opravijo bistveno ceneje. Cene posegov se

med ponudniki razlikujejo, gibajo pa se okoli tisoč evrov.

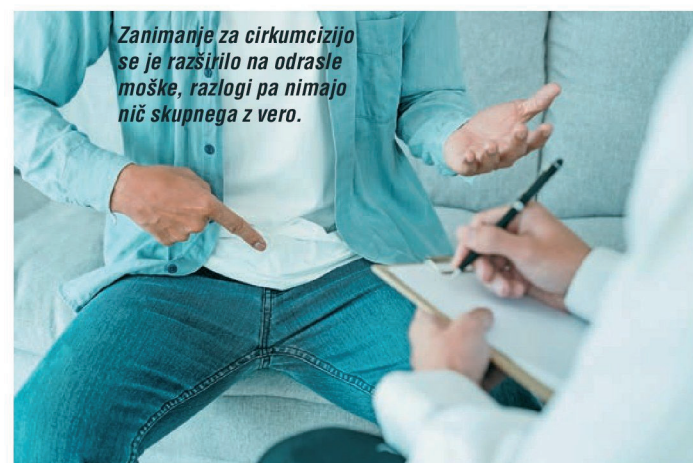
Obrezovanje iz neverških razlogov. V ZDA je bila v devetdesetih letih cirkumcizija pri dojenčkih skoraj rutinska. Zdravniki so jo takrat zagovarjali kot preventivni ukrep za boljšo higieno ter kot zaščito pred zdravstvenimi težavami, med drugim rakom in spolno prenosljivimi boleznimi. »V zadnjem času se tudi v ZDA ob rojstvu obrezuje manj dečkov kot nekoč. Število posegov se je zmanjšalo, ker se preventiva skozi leta ni izkazala za tako učinkovito, kot so sprva predvidevali. Poleg tega je bilo kar nekaj težav – od tožb odraslih moških, ki so bili obrezani kot otroci, do okužbe, ki se je končala s smrtjo novorojenčka,« razlaga dr. Kordič.

Konec devetdesetih se je v ZDA pojavila estetska motivacija – odrasli moški so se začeli odločati za obrezovanje zaradi videza, boljše samozavesti ali občutka večje higiene. Ta trend se je pozneje prenesel tudi v Evropo, predvsem prek zaseb-

Dr. Robert Kordič: »Spomnim se mame, ki je k nam pripeljala 17-letnega sina in rekla, da bi bilo dobro narediti cirkumcizijo, ker so njej vseh obrezani moški. Če mama kaj takega pove sinu pred zdravnikom, imam občutek, da mu lahko za vedno pokvari spolno življenje.«

nih estetskih in uroloških klinik. Več zanimanja za cirkumcizijo iz estetskih ali splošnih zdravstvenih razlogov opažajo tudi v Sloveniji. »Vprašanje pa je, ali se to res odvija po zgledu ZDA. Vidimo sicer vse mogoče primere. Spomnim se mame, ki je k nam pripeljala 17-letnega sina in rekla, da bi bilo dobro narediti cirkumcizijo, ker so njej

Zanimanje za cirkumcizijo se je razširilo na odrasle moške, razlogi pa nimajo nič skupnega z vero.

Obrezovanje pomeni odstranitev prepucije, tanke kožne gube, ki prekriva glavo penisa.

Kaj o obrezovanju meni 20-letni Emin?

»Zaradi tega, ker sem obrezan, se ne počutim slabo. Nikoli nisem imel nobenih težav. To je pri nas muslimanih običaj, v Bosni je čisto nekaj normalnega, da se dečkom odreže kožica. Mene so obrezali v Bihaću, bil sem res še majhen. Iz tega ne delamo drame. Ni pa to obvezno po naši veri, ampak priporočeno. Vseeno se veliko staršev odloči za to, ker s tem izkažejo pripadnost muslimanski skupnosti,« nam je razložil Emin, ki živi v Zasavju, kamor sta se starša preselila iz Bosne, še preden se je rodil. Obrezan je tudi njegov mlajši brat, na vprašanje, ali bo tradicijo nadaljeval, tudi če bo sam imel sina, pa kot iz topa izstrelil: »Ja, itak!«

vseh obrezani moški. Če mama kaj takega pove sinu pred zdravnikom, imam občutek, da mu lahko za vedno pokvari spolno življenje,« razmišlja dr. Kordič.

Posegi na odraslih moških v Sloveniji. V Sloveniji ponuja samoplačniško kirurško odstranitev prepucije vsaj pet zasebnih estetskih klinik, cena pa se giblje od 650 pa vse do 1350 evrov. Za poseg naj bi se moški odločali predvsem zaradi zdravstvenih razlogov, obrezovanje zaradi videza pa, kot kaže, sproža zadržke, na estetskih klinikah, ki smo jih poklicali, niso želeli niti odgovorjati na tovrstna vprašanja. Nam je pa več o zanimanju odraslih moških za obrezovanje pojasnil specialist urologije dr. Jeršinovič iz Centra sodobne urologije.

Se je odnos do obrezovanja v zadnjih 13 letih spremenil? »Rekel bi, da se je res. Danes to ni več tabu – k temu sta veliko pripomogli informiranost in dostopnost interneta.

Moški, ki imajo težave, povezane s kožico penisa – denimo oteženo čiščenje, higiena ali zategovanje med spolnimi odnosi, kar vplivajo na kakovost življenja – se zdaj prej obrnejo na zdravnika in se tudi lažje odloči-

Dr. Jeršinovič, specialist urologije in ustanovitelj Centra sodobne urologije

jo za obrezovanje,« pojasnjuje ustanovitelj centra in aktiven član različnih mednarodnih uroloških organizacij. Pri njih je sicer zanimanja za estetsko obrezovanje zelo malo, 95-odstotkov je zagotovo takih, ki na njihova vrata potrkajo iz medicinskih razlogov. Starost moških, ki se odločijo za estetski poseg, se sicer giblje od 18 do 30 let.

Kakšne pa so povratne informacije moških, ki se odločijo za medicinsko obrezovanje? »Težave, kot so zožena kožica, nezmožnost ustrezne higiene, zategovanje, razpoke, vnetja in bolečine, so lahko izjemno moteče. Pacienti, ki pridejo k nam iz tovrstnih zdravstvenih razlogov in jim opravimo cirkumcizijo, so praviloma ekstremno zadovoljni, saj jim poseg bistveno izboljša kakovost življenja,« še pove specialist urologije. ■

Obrezovanje iz verskih razlogov se v zadnjih letih ni zmanjšalo. Gre za prakso z globokimi kulturnimi koreninami.

